

Folkvandring till jubelfest

Den traditionella årliga höstfesten med Gamla Blackebergare brukar vara föreningens mest populära arrangemang. Men 2019 års samling i skolan var något utöver det vanliga. 160 gäster samlades till mingel, mat och många minnen om föreningens och inte minst skolans historia; det var 70 år sedan den startade med Blackebergs samrealskolas fyra parallellklasser i en korridor i Södra Ängby skola. Blackebergs inre var ännu mest skog och berg och skolans egen byggnad skulle dröja i fyra år.

Festen brukar vara ett skyltfönster för föreningens två ambitioner: stöd och samvaro. Så var det också nu. Sex av skolans elever var inbjudna som stipendiater i ämnen som knappast av en slump sammanfaller med Nobels sex prisämnen. Från skolan deltog också rektor Catrine Hedlund och bibliotekarien Einar Spetz. Priset var ursprungligen bibliotekets idé. Läs mer på sidan 7 i detta nummer av Medlemsbladet.

Tal hölls av bland andra rektorn som gav en inte okomplicerad bild av

dagens verklighet och av föreningens grundare K G Scherman. Från ett i den långa raden av väldukade bord kom påminnelser från 1964 års studenter som passade på att fira 55-årsjubileum. Dessutom deltog läraren Petter Jenner med sitt speciella showmanship i skilda förklädnader, känt också utanför skolan. Vår tid är nu men också det förgångna och framtiden.

Text & foto: Hans Wolf.

Välkomna i vår

Gamla Blackebergares välfyllda vårsäsong startar med **årsmötet** i skolan tisdagen den 17 mars, men vi påminner också om **tisdagslunchen** i skolan redan den 3 mars. Det eftersökta och intressanta nygamla **Judiska museet** i Gamla Stan får vi se onsdagen den 22 april. Marie Andersson, välkänd konstguide för Gamla Blackebergare, tar med oss på en förhoppningsvis vårlig vandring till **Hjortagens och Norra Djurgårdsstadens konst och arkitektur** onsdagen den 13 maj. Vi är också välkomna till skolans **retoriktävling** med final tisdagen den 13 mars och till skolans **musikföreställning** den 27, 28 och 29 maj. Läs mer på sista sidan och även på sidan 2.

Ordföranden har ordet

Nytt år och nya föresatser. Hur blev det med nyårslöftena från i fjol? För många av oss gick det väl lite sådär med föresatserna, inte för att de var realistiska, men på grund av alla "en annan gång", "vid något lämpligare tillfälle", "kanske till sommaren" eller i alla fall "inte just nu".

I år säger jag: "Vänta inte – gör slag i saken, nu!" Vårda vänskapen, återknyt kontakten med gamla polare, delta i samvaron med Gamla Blackebergare.

Vid den här tiden förra året kunde vi konstatera att föreningens ekonomi försvagats och att vi aktivt måste göra något för att förhindra en fortsatt urholkning. Vid årsmötet 2019 beslutades därför om en viss nedjustering av beloppen för stipendier och om höjning av medlemsavgiften för att återställa balansen. När den välbesökta höst- och jubileumsfesten dessutom givit ett rejält överskott

kan jag med glädje konstatera att vi är tillbaka på spåret, och att vi nu kan växla upp stödet till skolan och kan förnya biståndet till simundervisningen för nyanlända elever om det skulle bli aktuellt.

Vid årsskiftet var vi 318 medlemmar i Föreningen Gamla Blackeborgare. Under året som gått har det tillkommit 16 nya medlemmar – alla hjärtligt välkomna – men samtidigt har 21 lämnat föreningen. Vi behöver bli fler för att kunna hålla en fortsatt bra nivå på stipendier och annat stöd till skolan.

Jag hoppas vi kan hjälpas åt med detta. Många av oss umgås med gamla skolkamrater, som ännu inte blivit medlemmar i vår förening. Locka gärna med någon vän till vårens aktiviteter! Man behöver inte vara medlem för att delta, men ett studiebesök kan vara ett bra sätt att känna sig för innan man gör slag i saken.

Besöksprogrammen är mycket

populära och blir snabbt fullbokade, så det gäller att boka snabbt när det är något som intresserar. "Först till kvarn" gäller!

Du hittar programmet för vårens samtliga aktiviteter här i Medlemsbladet, på sidan 8 i denna tidning och på vår webbplats

www.gamlablackebergare.se där det också finns mycket annat att utforska.

Anders Luthbom

Kallelse årsmöte

Dagordning

Årsmötet äger rum tisdagen den 17 mars kl 18.30 i Blackebergsgymnasiet.

Inga personförändringar i styrelsen har föreslagits av valberedningen.

Årsberättelse

Sju program ordnades under 2019: visning av Folksamhusets imponerande konstsamlingar, den glömda tapetskatte i Tapetverkstaden på Långholmen, Svartbrödrakonventets omgivningar och källare i Gamla Stan, golfmästerskap samt årsmöte och höstfest. Stadsarkivet inställde vårt planerade besök där med kort varsel på grund av sjukdom – något som vi aldrig tidigare upplevt under vår tjuugoåriga programhistoria. Men en stor skara deltog ändå i den som vanligt anslutande

trevliga middagen, på Carlos Bandas restaurang Lilla grisen. Dessutom var vi välkomna till två av skolans arrangemang, retoriktävlingen och musikalen, "Rock ages". Och förstas till luncherna i skolan den första tisdagen i varje månad under terminerna.

Vid 2019 års slut hade föreningen 318 medlemmar, en minskning med 5 trots ett inflöde av 16 nya medlemmar. Det ekonomiska resultatet var 17 355 kronor, en återhämtning efter 2018 års förlust, till en behållning på 108 395 kronor. 21 800 kronor utdelade vi i stipendier eller annat stöd till skolan.

Fullständiga handlingar kommer att finnas på webbplatsen www.gamlablackebergare.se samt vid årsmötet. Vi bjuder på en kulinarisk eftersitts, se sidan 8 om anmälan.

Kalendarium för våren 2020

Tisdag 3 mars Lunch i skolan kl 12.30

Tisdag 17 mars Årsmöte i skolan kl 18.30

Tisdag 31 mars Retorikfinal i skolan kl 15

Tisdag 14 april Lunch i skolan kl 12.30

Onsdag 22 april Besök på Judiska museet kl 16.45

Tisdag 5 maj Lunch i skolan kl 12.30

Onsdag 13 maj Konstvandring i Hjorthagen och Norra Djurgårdsstaden kl 16.15

27, 28 och 29 maj Musikal i skolan kl 19

Tisdag 2 juni Lunch i skolan kl 12.30

Glöm inte årsavgiften

Årsavgiften för 2020 är 200 kronor som betalas in på PG 117 99 11-1. Fakturan medföljer detta medlemsblad.

Vi vill ha din e-postadress!!

Vi vill kommunicera med våra medlemmar. Se till att vi har din aktuella e-post-adress så får du fortlöpan information om våra aktiviteter!! Maila din e-postadress epost@gamlablackebergare.se.

Kompromisser över vida fält

Vad skulle det måne bli av årets ämne ”Kompromiss – gränser och möjligheter” i Gamla Blackebergares uppsatstävling 2019? Ja, ingenting om januariöverenskommelsen i alla fall. Men annars en så stor rikedom på idéer som man kan begära av den tappra skara som slöt upp i år.

Mer olikartade tolkningar av frågan än hos de båda pristagarna är svåra att tänka sig. Förstapristagaren Lovisa Malm, NA18C, satsade på miljön där kompromissen närmast blivit en bromskloss. Men hon har knappast inkommit med en agitationsskrift, det är fakta som talar ur många källor, på tröskeln till COP25 i Madrid och de väntade kompromisserna om utsläppsrätter; uppsatsen är skriven i november 2019.

– Men det dröjde innan jag fick upp ögonen för problemet, bekänner Lovisa när Medlemsbladet möter pristagarna i skolans bibliotek och senare i det lite lugnare kansliet.

Hon tillägger att det faktiskt var Greta Thunbergs skolstrejk som var väckarklockan.

Det var på håret att andrapristagaren Sofia Andersson, SA18A, hade valt samma vinkling på ämnet, ett intressant kontrafaktiskt perspektiv för oss läsare. Men så valde hon ett helt annat spår, kanske till fördel för tävlingens bredd: att kompromissa som en väg till självkänedom. Hennes dagbok är en fast punkt i tillvaron i dialog med hennes reflexioner och kommentarer.

– Dagboken är fiktiv, skriven för uppsatsen, försäkras hon.

Så man ska inte nödvändigtvis söka efter det självbiografiska i publikationer av det här slaget. Det utesluter förstås inte att personliga erfarenheter spelar in.

Lovisas intressen inkluderar ett område som ibland påstås vara raka motsatsen till miljöfrågan: rymden, eller med en mer gammaldags formulering: världsalltet. Varför, säger många, ska vi leta efter andra planeter när vi inte kan ta hand om vår egen? Men Lovisa anser att motsatserna hör ihop, kunskaperna kompletterar och stimulerar varandra.

– Vem vet om vi inte måste bosätta oss någon annanstans, säger hon.

Hennes planer efter skolan ligger halvtannat år bort men konturerna av någon form av forskning skymtar, kanske medicin eller fysik.

Hon kommer till Blackebergs gym-

Fr v Lovisa Malm, Sofia Andersson

nasium västerifrån, tio minuter med cykel vanligtvis. Några gymnasieåren tillbringade hon på Anna Whitlock innan hon bytte till Blackeberg.

– Det bästa val jag nånsin gjort, säger hon och uppskattar särskilt att hon får tid och plats för självständigt arbete.

Sofia som bor på Ekerö har ett intresse som nog också kan ligga i linje med hennes uppsats: kriminologi. Det finns med i hennes framtidsplaner.

Hon var för övrigt med också i 2018 års uppsatstävling och fick ett hedersomnämmande då.

– Jag läser mycket, gärna deckare. Och så håller jag på med idrott och dans och målar.

Det känns som om vi har rört oss över vida fält, på många sätt.

Text och foto: Hans Wolf

Uppsatspriser 2019

Gamla Blackebergares uppsatspriser delades ut för elfte året i rad vid julavslutningen 2019 av föreningens ordförande Anders Luthbom.

Ämne: Kompromiss – möjligheter och gränser.

Första pris

Lovisa Malm, NA18C, för en välskriven, logisk och initierad skildring av kompromissens styrka och svaghet i vår tids ödesfråga, klimatet.

Andra pris

Sofia Andersson, SA18A, för en fyndig dialog med sin egen dagbok om att nå insikt genom att kompromissa med sig själv.

Juryn har bestått av Peter Hellström, f d ordförande i Gamla Blackebergare, Jannecke Schulman, med bakgrund som informationsansvarig på KTH och SR samt Hans Wolf, f d DN-journalist.

Parisavtalets möjligheter och gränser

Bara de senaste åren har intresset för klimatfrågor ökat markant, speciellt bland oss ungdomar. Det är ju vi som måste leva med risken för framtida klimatkatastrofer som följd av den globala temperaturökningen. Men vi har ingen makt över vilka åtgärder som faktiskt görs för ett förbättrat klimat, det har istället dagens politiker. Då dessa frågor rör hela jordens befolkning krävs dessutom engagemang från alla världens länder. Dock gör länder mycket skilda klimatintressen att politiker har svårt att komma överens om hur de faktiskt ska gå tillväga för att förbättra klimatet.

Men på Klimatkonventionens tjugofemte partskonferens i Paris 2015 lyckades ändå hela 196 länder komma överens om ett avtal som slår fast att jordens temperaturökning ska hållas under två grader detta sekel. Parisavtalet är det första klimatavtal som ingåtts av ett så stort antal länder och innebär därmed de bästa chanserna för ett förbättrat klimat hittills. Dock krävdes många kompromisser om avtalets innebörd för att få ett så stort antal parter att skriva under. Parternas tendens till mycket skilda ståndpunkter i frågan gjorde att resultatet blev en kompromiss som innebär att länderna själva fick bestämma sina åtaganden. Detta gör att ländernas åtaganden varierar mycket i ambition. Begränsas Parisavtalet för mycket av kompromisserna som gjorde det möjligt? Kommer det verkligen att leda till att vi når två-graders målet? Och är Parisavtalet vår enda möjlighet till ett förbättrat framtida klimat?

Vad den globala temperaturökningen beror på är en kontroversiell fråga. De allra flesta medger att vårt enorma utsläpp av växthusgaser är en stor anledning till ökningen, men inte alla. Att medeltemperaturökningen skulle hållas under två och helst 1,5 grader detta sekel var de flesta på konferensen i Paris överens om. Men vad som behövde göras för att nå detta mål var mer omtvistat. Klimatoroliga länder som Sverige ville ha skrivningar som fastslog krav på ländernas ambitionsnivå, medan skeptikerna förhandlade om ett avtal utan bindande krav. För att få så många oliktänkande länder som möjligt att skriva under Parisavtalet behövdes därför en kompromiss där alla parter blev någorlunda nöjda. Resultatet blev att länderna själva fick bestämma dess åtaganden, vilket ledde till relativt lågt engagemang från länderna i förhållande till målet. Tanken var att ländernas åtaganden skulle skärpas gradvis.

Dessutom fanns en misstro mot ett avtal med samma bindande åtaganden för alla parter då det tidigare gjorts försök att ingå sådana avtal, dock har samtliga misslyckats. Innan Klimatkonventionens femtonde partskonferens, COP15, i Köpenhamn 2009 fanns det förhoppningar om att ett juridiskt bindande avtal med fastställda utsläppsmål skulle ratificeras på COP15. Dock blev konferensen ett totalt samman-

brott som visade att ett sådant avtal var i princip politiskt oframkomligt. Parterna kunde inte enas om vad det skulle innebära. Det bästa de kunde komma fram till var att ländernas klimatåtgärder ska kunna mätas och vara kontrollerbara, en fråga där Kina till slut fick ge sig. Detta innebär ändå en möjlighet att dokumentera länders frivilliga åtaganden och en början till en lösning.

När Parisavtalet skulle förhandlas hade förhoppningarna om ett bindande avtal med samma åtaganden för alla länder lagts åt sidan av många parter. Fiaskot i Köpenhamn hade ju redan visat att det var näst intill omöjligt att få igenom ett sådant avtal. Parisavtalet behövde alltså kräva mindre av länderna om det skulle bli något avtal alls.

Bild av Lothar Dieterich från Pixabay

Därför innebär avtalet inte heller några juridiska sanktioner för de länder som framför svaga åtaganden eller struntar i att följa sina åtaganden. Detta gör att även om ländernas klimatåtgärder dokumenteras spelar det ändå ingen roll för länderna. Det finns alltså ett kryphål för länder med lågt klimatengagemang, de kan skriva under avtalet men det betyder inte att de faktiskt måste följa sina åtaganden. Dessutom gav Parisavtalet parter möjlighet att dra sig ur sina åtaganden. Detta visade USA:s president Donald Trump när han såg till att USA drog sig ur avtalet sommaren 2017. Trump hänvisade till att avtalet var en "örävtvis ekonomisk börda" för USA:s befolkning och menade att det skulle gynna landets kol- och oljeindustri om de drog sig ur. Eftersom USA är ett av de länder i världen med störst utsläpp av växthusgaser ger detta långtgående konsekvenser. Framförallt kan det resultera i att fler klimatskeptiska länder väljer att dra sig ur, vilket hade fått avtalet att fallera fullständigt.

När kraven sänktes blev det vetenskapligt önskvärda alltså utbytt mot det politiskt möjliga, vilket resulterade i ett avtal som länderna blev relativt nöjda med men som inte är vad vårt klimat hade behövt.

Adderar man nu utsläppskurvor med ekonomisk tillväxt och befolkningstillväxt är det bara fem procents chans att Parisavtalets mål ska nås, enligt den vetenskapliga tidskriften Nature. De åtaganden som länderna själva bestämde är alltså generellt sett för låga. Vad tendensen till det låga engagemanget beror på är antagligen kopplat till ländernas skilda ekonomiska eller politiska intressen. Vissa parter menade att ett avtal med höga åtaganden hade gett relativt liten effekt på klimatet i förhållande till de ekonomiska följderna det hade gett.

Men även om det ser svårt ut att nå Parisavtalets mål innebär det ändå förbättrade möjligheter för vårt klimat. För trots att åtgärderna inte räcker är det definitivt bättre än alternativet att bara fortsätta som

förut. Dessutom är det som sagt det första klimatavtal som ratificerats av så många länder som samtidigt går med på att dokumentera deras klimatåtgärder, vilket ökar avtalets chanser att fungera jämfört med tidigare klimatavtal. I artikeln "Naturen kompromissar inte" av Joanna Rose (2016-02-19) intervjuas Karin Bäckstrand, statsvetare vid Stockholms Universitet. Bäckstrand får frågan om Parisavtalets chanser att fungera och svarar "Vi har ingen forskning på det. Vid en liknande process på miljötoppmötet för hållbar utveckling i Johannesburg 2002, lanserades 325 initiativ. De levde inte upp till sina löften. Å andra sidan är växthusgasutsläpp lättare att mäta än "hållbar utveckling". Och vi har tusentals aktörer och 196 stater som vill samma sak. Det bådär gott!"

Att Parisavtalet inte innebär bindande och fasta krav på länderna utgör även en möjlighet att höja åtagandena. Något som många hoppas på att se i december i år när det dags för COP25 i Madrid, Spanien. EU:s medlemsländer lyckades i början av oktober slutligen enas om en gemensam linje inför årets möte. "Det här är vårt sista kompromissförslag. Jag förstår att ingen är helt lycklig med det här, men då är vi i alla

fall alla lika olyckliga, ”sa den finska miljöministern Krista Mikkonen innan hennes förslag äntligen gick igenom. Alla EU-länderna enades om att uppdatera sina åtaganden under COP25. Det var just ordvalet ”uppdatera” som debatterades av länderna. Flera medlemsländer ville egentligen se ett starkare språk som hade angett att länderna skulle ”förstärka” sina åtaganden. Men det var tyvärr omöjligt att få igenom då några länder var starkt emot en sådan skrivning. Vad ”uppdatera” faktiskt betyder återstår att se vid mötet i december men denna kompromiss utgör i alla fall en möjlighet att skärpa våra åtaganden. Förhoppningsvis följer även andra länder EU:s linje, vilket kan innebära ett steg närmare Parisavtalets mål.

Enligt mig gjorde ländernas skilda ståndpunkter att kompromissen som till slut utgjorde Parisavtalet urvattnat, och jag tvivlar på att målet kommer nås. Avtalet fordrar helt enkelt inte tillräckligt med engagemang från länderna. För att vi faktiskt ska nå två-graders gränsen måste utsläppen minska med 70 procent år 2050 enligt IPCC:s rapport. Något som jag tycker låter helt omöjligt då det samtidigt finns stor brist på politisk handling av länderna. Den nyligen införda koldioxid-skatten i Frankrike och Sveriges flygskatt är i princip de enda exemplen jag kan hitta. Ett avtal med högre krav på ländernas åtaganden hade såklart lett till större engagemang från länderna, de hade ju blivit tvingade till det. Dock hade de mest klimatskeptiska länderna antagligen inte velat skriva under ett sådant avtal.

Eftersom Parisavtalets misslyckande beror på ländernas låga ambitioner måste framtidens förhoppningsvis mer framgångsrika avtal ratificeras av parter med större klimatengagemang. Ungdomars ökade klimatintresse kan därmed utgöra en potential för framtida klimatavtal då det tvingar många vuxna att inse vikten av klimatfrågor. Det är ju inte föga okänt att vi ungdomar har stor inverkan på våra omgivande vuxna. Om befolkningens klimatengagemang ökar skulle det i sin tur pressa politikerna till större intresse inom klimatfrågorna och därmed utgöra förbättrade möjligheter för framtida klimatavtal. Det är dock lätt att förbise vår effekt på klimatet som individer. Även om vi får lära oss i skolan om hur våra utsläpp av växthusgaser påverkar klimatet har jag iallafall alltid känt att det är något som jag ändå inte kan påverka, så varför ens bry sig? Det var inte förrän jag hörde talas om Greta Thunbergs skolstrejk som jag fick upp ögonen för frågorna. Hon fick mig likväl som många andra ungdomar att inse att det faktiskt är just vi som kan påverka framtidens klimat. Genom vårt ökade intresse för frågorna kan vi faktiskt tvinga politiker till större engagemang. Kanske utgjorde Greta Thunberg i och med sin skolstrejk ett startskott för en klimatdiskussion med mer engagerade parter, vilket är precis vad vi behöver. Jag tror inte att det är helt kört än, även om Parisavtalet skulle misslyckas.

Det som möjliggjorde för Parisavtalet var kompromisser mellan länderna, men samtidigt begränsade dessa även avtalet i

så stor utsträckning att det är näst intill omöjligt att nå dess mål. Men eftersom politiska överenskommelser nästan alltid är kompromisser måste något förändras om framtidens klimatavtal ska ha större chans att lyckas. Hela världens klimatintresse måste öka om nästa avtal inte ska bli lika lamt och utan tillräckliga krav som Parisavtalet. Kanske är det vi ungdomar som utgör den största möjligheten för att öka detta intresse, kanske är det vi som utgör den största chansen att rädda vårt klimat.

Källhänvisning:

<https://www.ipcc.ch/sr15/>
<https://fof.se/tidning/2016/3/artikel/naturen-kompromissar-inte>
<https://www.nature.com/nclimate/>
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationalt/Internationalt-miljoarbete/miljo-konventioner/Klimatkonventionen/Klimatkonventionens-partskonferenser/>
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationalt/Internationalt-miljoarbete/miljo-konventioner/Klimatkonventionen/Parisavtalet/>
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/varldens-klimatkris-och-ledarskapskris-forstarker-varandra>
<https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/klimat/konsekvenser-global-uppvärmning>

Sofia Andersson, **andra pris** i uppsatstävlingen

Att kompromissa med sig själv

16 oktober 2018: ”Kära dagbok, det känns som om världen bara snurrar samtidigt som jag står stilla. Det är en känsla som inte riktigt går att sätta fingret på, men det känns som om ett mörker har börjat växa inom mig. När jag satt i klassrummet idag fick jag en känsla av att allting omkring mig började att växa till gigantiska skepnader medan jag krympte till en liten Nils Karlsson Pyssling. Ungefär så har jag känt mig under den senaste tiden. Liten. Ensam.”

Att gå från att vara barn till att bli vuxen kan liknas med en skakig berg- och dalbana. Det hela handlar om att någonstans längs vägen försöka finna sig själv, likt en droppe i ett oändligt hav. Att ivrigt söka efter identitet och personlighet, kan leda in på främmande vägar där det är möjligt att omslutas av ett tryckande mörker. Utan någon fungerande karta eller kompass är det omöjligt att veta vilken väg som är den rätta vid livets alla vägkorsningar. Att ta följe efter andra, ansluta sig till flocken, kan vara det som skapar nya möjligheter men också gränser. Som ung är det svårt att veta

hur mycket man ska lita på sin inre intuition. Det är en ständig kompromiss där det är viktigt att längs resans väg inte förlora sitt sanna jag.

23 augusti 2018: ”Idag har jag minst sagt varit nervös. Visst har man hört att första dagen i en ny skola kan vara en aning ansträngande, men inte hade jag en tanke på att mina nerver fullkomligt skulle ta kontrollen över mig. När jag gick in i klassrummet var det som att någon i min mage började att blåsa såpbubblor samtidigt som små knottor sprid sig över huden, typiska tecken som ständigt avslöjar min nervositet. Mina tänder hackade hysteriskt när jag öppnade munnen för att prata med en av mina blivande klasskamrater, så jag stängde den istället. Dagen var omtumlande och helt ärligt är jag glad att den är över. Det är sent nu så jag måste krypa ner i sängen och hinna skriva mer. Godnatt dagboken.

P.S. Det gick ändå helt okej – jag överlevde i vilket fall. Kära dagbok, önska mig nu lycka till i fortsättningen. Jag kan lova att det behövs nu när världen intar en ny skepnad för mig, när allting förändras.

Att ställas inför främmande situationer utan vetenskap om hur man förväntas agera kan vara svårt för många, men man är inte ensam med de känslorna. Det är fullt normalt att känna av en påtaglig tomhet, samtidigt som det i huvudet cirkulerar flertalet frågetecken som visar på total förvirring. När man slits mellan barndomen och vuxenvärlden kan det gro ett frö av oros känslor som när det växer, bildar en stor planta som med sina långa rötter och grenar fångar personen. Man kan vilja skrika för att visa omvärlden hur svårt livet kan vara, även för den allra lyckligaste. Som ett rop på hjälp. Men för många ekar ropet på hjälp istället bara i huvudet. Ständigt.

2 november 2018: ”Vad jag har längtat efter dig dagboken, längtat efter att få skriva av mig. Idag kändes allt hopplöst. Det är svårare än vad jag trodde att orientera mig bland alla och hitta min plats, vilket gör att jag istället gömmer mig – ibland undrar jag om jag gömmer mig för mig själv. En känsla av uppgivenhet finns hos mig allt oftare och jag har insett hur viktigt det är att hålla sig till flocken för att inte bli bortglömd. Vi vet alla att ensam-

vargen får det svårare att överleva utan de andra vargarnas närvaro. När jag idag kom in i den svettiga matsalen satt alla redan vid matbordet. Att fråga om jag fick plats var ett misstag. Ett dumt misstag. Jag möttes av en iskall blick och ett kyligt "nej tyvärr". Att försöka få kontakt hela tiden gör mig helt matt och får mitt huvud att bulta. Helt ärligt vet jag inte längre om jag är villig att försöka, för det känns som om jag måste bli någon annan"

P.S. borde man bara ge upp?

När saker förändras, är det helt normalt att drabbas av en känsla av att all den trygghet man har inom sig långsamt lämnar kroppens alla celler. Därför är det nödvändigt att kunna läsa av en ny situation, vilka

Bild av Pixource från Pixabay

spelregler gäller för spelet och hur mycket bör man anpassa sig? När en ny konstellation av tillvaron formas intar många snabbt en försvarsposition, en mekanism hos människan som förhindrar att man såras. Att förvandlas till någon annan genom att gömma sig bakom en mask och leka maskerad kan tidvis kännas som den enda möjligheten när man tycker att man begränsas av att vara sig själv. Kortsiktigt kan man förledas att tro att det finns ett tydligt recept på att bli accepterad av omvärlden, samtidigt är mitt råd att välja en annan väg att vandra, att sluta kompromissa med sitt sanna jag och istället vara den man egentligen är. Svårigheten med det är att det kan upplevas otäckt. Otroligt otäckt. Det krävs mod och en inre styrka för att våga kasta sig ut i det okända och visa världen sanningen. Ett mod som alla inte har.

27 november 2018: "Under de senaste dagarna har jag verkligen insett hur jag håller tillbaka mig själv, hur jag inte vågar uttrycka min personlighet. När jag försöker prata med andra är det som om min mun inte lyder min hjärna, en känsla som tystar mig. Jag vill inte att andra ska betrakta mig som en taggig igelkott. Istället vill jag att de ska se mitt riktiga jag, men det är ju svårt eftersom jag för stunden gömt den personen i fickan. Det gör mig ledsen och jag känner själv hur fel det är. Sanningen är att jag knappt själv vet vem jag är -är det normalt? Det känns som om omvärlden tränger sig på utan att jag vet hur jag ska hantera det. Nu ska jag iväg på träning men jag lovar att hålla dig uppdaterad dagboken. Vi hörs snart.

P.S. Jag önskar bara att allting kändes ett uns mindre komplicerat.

Att vilja passa in och känna tillhörighet

finns naturligt hos människan och är en del av vårt arv som flockdjur. Med andra ord är du inte ensam. Faktum är att vår art påminner mer om andra djur än vad man tror.

Enligt djungelns lag är det den stora och starka som överlever, lejonet äter antilopen. Människor har på ett liknande sätt en benägenhet av att vilja gruppera individer för att skapa en tydlig hierarki.

Känslan av att vara en stor, färgglad påfågel med spretiga fjädrar sittandes bland små svarta fåglar, känns kanske igen.

Många ståtliga påfåglar väljer då att täcka över sina granna färger med svart färg. Men borde inte påfågeln egentligen sluta kompromissa med sig själv och istället sprida ut sina vackra vingar? Det vore det mest logiska, men det är osäkerheten och rädslan som håller tillbaka.

18 december 2018:

"Kära dagbok, det var länge sedan jag skrev nu. Jag antar att livet helt enkelt kom emellan. Det är sent på kvällen nu, nästan natt, men jag vill bara dela med mig av lite tankar innan jag slumrar in, jag mår alltid bättre då.

Jag brottas fortfarande med en känsla av otillräck-

lighet som ekar inom mig. Vissa dagar känns det bra att gå till skolan medan jag andra dagar drabbas av en ihärdig magvärk. För mig är räddningen lektionerna. Jag älskar att bara få sitta tyst och lugn och arbeta utan att känna någon press av att hela tiden behöva prata med andra. Idag var hur som helst en dag när klumpen fanns i magen.

Under första lektionen, engelska, fick vi instruktioner om att arbeta två och två. Egentligen vet jag inte vad det var, men tjejen som jag arbetade med fick mig att känna mig så usel, så liten. Hennes härskartekniker fick mig att krympa minst tre decimeter inom loppet av en timme.

Förut har jag alltid varit stark, ledaren i gruppen. Men nu känner jag mig osäker och rädd. Jag vet inte hur jag ska komma ifrån det här, men jag orkar inte längre gråta och vara ledsen.

Under tiden som gått sedan jag skrev har jag försökt underhålla mig själv med diverse saker. Jag tillbringat mycket tid med att dyka ned i havet av läxböcker samtidigt som jag varit mycket med min älskade familj. Jag måste bara få uttrycka min uppskattning till mina nära, jag älskar dem mer än vad de tror. Att få känna sig älskad är något som jag önskar att alla får möjlighet att uppleva. Jag tänker mycket på det, speciellt nu när det närmar sig jul.

P.S. jag är medveten om att de allra flesta människor genomgår någon form av kris under livets gång. Kanske är det min kris som jag genomgår nu. Samtidigt känns det väldigt överdrivet att säga att jag har det svårt, för jag menar, det har jag inte. Andra har det extremt mycket värre. Mina små problem kan liknas med en av stjärnhimlens alla stjärnor. Men jag antar

att man inte ska förlöjliga sina inre känslor heller. Eller?

Kris. Alla hanterar det olika. Gemenamt är dock att man är förvirrad och kan drabbas av en känsla av att tillfälligt förlora makten över sitt eget liv. Denna obehagliga känsla drabbar de allra flesta mer eller mindre hårt någon gång under livets gång. Det är ändå viktigt att fortsätta leva för att ta sig vidare ur krisen, men för den skull inte förneka den.

22 januari 2019: *Idag när jag stod i skolans korridor och pratade med några i min klass, kom jag plötsligt på att klumpen i magen inte kändes längre. Jag skrattade och pratade och tänkte inte på att vara någon annan, jag var mitt rätta jag. Inga kompromisser. Härligt.*

Det positiva med en kris är att den skapar möjligheter. I alla kriser finns ett hopp, en brinnande låga som tänds i sinom tid. När man har nått fram till sina djupaste tankar kommer en tid där allting vänder och där världen känns annorlunda. Känslan av att närma sig en ny morgondag i gryningen. Det underbara med livet är trots allt att man själv väljer hur man ska leva.

14 april 2019: *I morse sjöng fåglarna utanför mitt fönster, det närmar sig vår och jag kan känna hur det börjar att spritta i kroppen. Det är någonting speciellt med våren. En tacksamhetskänsla för livet. Jag har lust att springa ut i skogen och bara vissla, välkomna våren som en riktig Ronja Rövardotter. Jag är så glad att jag äntligen funnit en plats där jag känner mig trygg och hittat vänner som uppskattar mig för den jag är.*

P.S. att tänka mer "hakuna matata" är viktigt för mig har jag insett. Jag känner framtidshopp.

Att gå från att vara barn till att bli vuxen innebär inte enbart att växa på längden. Man växer också inuti, i hjärnan och i hjärtat. Att växa upp handlar om att förstå vem man är, sina styrkor och svagheter. Faktum är att man genom att kompromissa med sig själv, också lär känna sig själv på djupet. När man förstår sina inre möjligheter och gränser, har man kommit en lång väg i sin personliga utveckling.

5 juni 2019: *"Jag känner mig lycklig. Sedan några månader har jag stegvis börjat känna mig starkare, lite starkare för var dag. Efter det här året tänker jag att det faktiskt är sant det som alla säger - det kan vara komplicerat att växa upp. Uttrycket "livet är inte en dans på rosor", har fått en innebörd för mig. Fast jag har lärt mig att man själv väljer sina danser. Jag är otroligt nöjd över var jag befinner mig i livet. Fina vänner. En fin familj. Ett fint liv.*

Jag vill tacka dig dagboken för att du tålmodigt varit med mig under mina jobbiga stunder. Att få tänka, skriva och reflektera har hjälpt mig en lång bit på vägen mot ett lyckligare liv. Tack för det. Tack för allt.

P.S. kom ihåg att allting bara stannar mellan oss. Schhhhh...

Det här har vi gjort

Tvåhundra år med svartbröderna

Inte helt bekvämt men fascinerande. Så kan man kalla Gamla Blackebergares besök i Svartbrödernas konvent i Gamla Stan en småkyllig och småregnig dag den 4 december förra året. Vi började utomhus, då vi under ledning av Gudrun Wessnert fick en inblick i hur stora ytor av kvarteren kring Järntorget som konventet faktiskt omfattade. Där vandrade bröderna en gång omkring och spred sin dominikanerlära och sina underverk. De var inga isoletrade munkar.

Sedan var det dags att gå stentrapporna ned till hälsokällan i underjorden, som vi skrev i kallelsen. Källaren är det enda som idag återstår av konventet, som uppfördes 1343 på en stor tomt som den nykrönte Magnus Eriksson donerat. I dessa valv fanns sannolikt både gästgiveri och härbärge, med avbrott för en brand 1407. Efter reformationen under Gustaf Vasas tid revs överbyggnaderna och bröderna fördrevs 1533. De hade haft en skiftande

bakgrund, ofta med kontinentalt ursprung. Så sent som 2016, under grävningar för fjärrvärme ända bort mot Tyska brunnsplan, upptäcktes rester

av vad som kan ha varit svartbrödernas kyrka.

Text och foto: Hans Wolf

I rampljuset

Blackebergare i nya och äldre spår

Kunskapspristagare

Kunskapspristagarna i Blackebergs gymnasium samlades med sina diplom på föreningens höstfest, fr v Imani Vestin, litteratur, Johan Silverplatz, kemi, Niklas Örne, fysik, Stina Elsell, biologi, Emilia Frykholm, ekonomi och Siri Jansson, fred. Längst till höger prisutdelaren Gamla Blackebergares ordförande Anders Luthbom. Läs lite mer om priset på första sidan!

Judiska spår av Peter Handberg

Och läs gärna gamla Blackebergaren Peter Handbergs nyutkomna bok "Världens yttersta platser", till exempel inför vårt besök på Judiska museet i april.

Han har ju en förmåga att leta upp gamla historiska spår och fylla dem med både beläsenhet och närvarokänsla. Nu handlar det om vad som kan finnas kvar av det judiska liv som fanns i främst Polen före andra världskriget.

Han har haft två mycket speciella reseguider i bagaget, "Resa i Polen" från 1925 av Alfred Döblin, han som skrev "Berlin Alexanderplatz", och en tysk Baedeker från andra världskrigets ockuperade Polen. Döblins bok är samtidigt nyutgiven i svensk översättning med samma typografi på omslaget som Handbergs.

Text och foto: Hans Wolf

Bokförlaget Faethon

Vårens program

Konsten spirar bland Hjorthagens gasklockor

Hjorthagen och hamnkvartieren där blev i början av 1900-talet en av Stockholms första arbetarstadsdelar. Idag pågår en stor omvandling av området till vad som ska bli Norra Djurgårdsstaden som 2030 skall ha 12 000 nya bostäder och 35 000 arbetsplatser.

Vi ser områdets konst och arkitektur under ledning av Marie Andersson, vår välkända och uppskattade konstvägvisare. Det är tredje gången Marie tar med Gamla Blackebergare på en konstvandring. Vi börjar i Hjorthagens äldre del innan vi passerar Ferdinand Bobergs gamla gasklockor och Stockholms längsta konstverk. Här blandas modern arkitektur med avancerat miljötänkande.

Efteråt en måltid i Matkafé Mätarhuset, som ligger i det gamla hus där man skötte och kontrollerade hela driften av Gasverket. Meddela om du vill följa med dit, så återkommer vi med

menyförslag.

Tid: Onsdag 13 maj 2020 kl 16.15. Vandringen pågår kl 16.30 – 18.00.

Plats: T-banestation Ropsten. Samling vid utgången mot Hjorthagens skola.

Kostnad: 130 kr för vandringen (150 kr för icke-medlem). Betalas på plats, swish eller kontant (tacksam för jämna pengar).

Anmälan: Gärna tidig anmälan men senast den 29 april till

Marianne Berggren, mailadress aktivitet@gamlablackebergare.se Först till kvarn...

Meddela då även om du följer med till Matkafé Mätarhuset.

Judiska museet sluter cirkeln

En tidigare auktionskammare vid Tyska stallplan i Gamla Stan blev 1795 mötesplats för judiskt liv i Sverige. Där bildades ett judiskt centrum med den första synagogan och en religionsskola. Det var tre år efter 1782 års judereglemente som beskrev både judarnas rättigheter och begränsningarna att välja yrke och bostadsort.

När synagogan vid Wahrendorffsgatan blev klar 1870 övergick byggnaden till att vara sjömanskyrka, polisstation och arkitektkontor innan den här området blev ledig och Judiska museet kunde flytta dit från Hälsingegatan där det legat sedan det öppnades 1987. Till de äldre samlingarna läggs nu perma-

nent dokumentation om nutidshistorien.

Efter visningen promenerar vi några minuter till restaurangen Under kastanjen där en förbeställd räksmörgås (145 kr) väntar för dem som så önskar.

Tid: Onsdag 22 april 2020. Samling 16.45. Visningen kl. 17.00 – 18.00

Plats: Tyska Stallplan (Själagårdsgatan 19).

Kostnad: 150 kr (ickemedlem 170 kr). Betalas på plats, kontant eller swish. Måltiden betalar var och en för sig.

Anmälan: Gärna tidig anmälan men senast 8 april till Lena Rönnerfält, mail aktivitet@gamlablackebergare.se. Först

till kvarn...

Meddela då även om du följer med till Under kastanjen.

Årsmöte med eftersits

Föreningens årsmöte 2020 äger rum i skolan **tisdagen den 17 mars** kl. 18.30.

Se också sidan 2. Fullständig dagordning, räkenskaper, valberedningens förslag och årsberättelsen kommer att finnas på hemsidan www.gamlablackebergare.se.

Efter årsmötet blir det tillfälle att umgås över en bit mat och dryck, som föreningen bjuder på.

Vi hoppas på stor uppslutning av föreningens medlemmar för trevlig samvaro och samtal. Välkomna!

Anmälan till **eftersits**: Senast fredagen den 13 mars till Kerstin Eliasson, e-post aktivitet@gamlablackebergare.se

Talets gåva

Gamla Blackebergare är välkomna till årets retoriktävling i skolan. Finalen brukar samla sex deltagare som var och en presenterar sin syn på ett gemensamt ämne. Det brukar vara både högst underhållande och tänkvärt.

Tid: Tisdag 31 mars kl 15

Redaktion Medlemsbladet

Hans Wolf, chefredaktör
e-post: 08370941@telia.com

Rent spel på nytt

I Blackebergs gymnasium långa serie musikalerna har "Rent" blivit en favorit. Denna förflyttning till modern New Yorkmiljö av handlingen i Puccinis operaklassiker "Bohème" spelas i vår för tredje gången i Blackeberg. Och här i Jonathan Larsons musik och text handlar det inte om tbc utan om aids. Men nya årgångar gör entré på scenen varje år så det är inte fråga om repriser. Så vi får se om det blir som vi skrev i Medlemsbladet 2008, att duetten "En annan dag" var värd hela entrébiljetten. Gamla Blackebergare är välkomna.

Tid: Onsdag 27, torsdag 28 och fredag 29 maj kl 19.

Plats: Blackebergs gymnasiums hörsal. 60 kronor betalas på plats.

Anmälan: e-post aktivitet@gamlablackebergare.se